

FYLKESMANNEN I FINNMARK
Miljøvernavdelingen

FINNMÁRKKU FYLKKAMÁNNI
Birasaáhttenossodat

MediaNorge AS
Postboks 2123
9507 Alta

Deres ref

Deres dato

Vår ref
Sak 2006/488
Ark 444

Vår dato
22.03.2006

Saksbehandler/direkte telefon: Harriet Reiestad - 78 95 03 68

Klage fra Naturvernforbundet i Finnmark på dispensasjon fra motorferdselloven – MediaNorge – Alta kommune

Vi viser til klage fra Naturvernforbundet i Finnmark av 24.01.2006.

Bakgrunn

Det forutsettes at partene har kjennskap til saksgang, dokumenter i saken m.v., men Fylkesmannen vil kort gjengi hovedtrekkene.

MediaNorge AS søkte den 14.11.2005 om dispensasjon for testkjøring/ reportasjeoppdrag i Alta kommune for perioden fram til den 5. mai 2006. *"Dispensasjonssøknaden gjelder for fire faste navngitte medarbeidere og inntil 2 kjøretøy i tillegg"* heter det i søknaden.

Etter anmodning fra Alta kommune (brev av 28.11.2005) oversendte MediaNorge AS kommunen tilleggsopplysninger til søknaden (brev av 8.12.2005). Her heter det bl.a.:

"Jeg vil igjen påpeke at de fleste reportasjer basert på utprøving av utstyr/modeller, forutsetter tilgang til ulikt terreng og forskjellige årstider."

Kommunen avsto søknaden i møte den 22.12.2005. *"For kjøring med snøcooter henstiller vi magasinet til å søke om dispensasjon for konkrete arbeidsoppdrag og bestemte områder de ønsker å bruke"* heter det i kommunens vedtak.

MediaNorge AS påklagde vedtaket i brev av 4.01.2006.

Alta kommune innvilget søknaden som omsøkt den 16.01.2006. I kommunens vedtak heter det bl.a.:

"Kommunestyret vedtok i 1997 at enkelte sårbare områder i kommunen skulle unntas for scooterkjøring. Dispensasjonen gjelder ikke innenfor disse områdene."

Utvalget anser at søker har påvist et særlig behov for denne transporten og man kan ikke se at det vil være til vesentlig hinder eller ulempe for andre interesser dersom aktiviteten holdes utenom sårbare områder".

Utvalget presisere at det må vises særlig aktsomhet mht. støyulemper i forhold til boliger, hytter og annet friluftsliv.

Før dispensasjon kan utstedes må MediaNorge AS navngi de førerne dispensasjonen skal gjelde for”.

Naturvernforbundet i Finnmark påklaget vedtaket i brev av 24.01.2006. I klagen heter det bl.a.:

”Motorferdselloven er en forbudslov, der formålet er å verne om naturmiljøet og fremme trivselen. Av forarbeidene fremgår det at ” fremme trivselen” innebærer å tilgodese bl a friluftslivet og naturopplevelser. Det var tenkt på ikke-motoriserte opplevelser. ”Naturmiljøet” omfatter både plante- og dyreliv, og miljøverdier som ren luft, stillhet og ro. Jfr rundskriv T 1/96 s 9.

En dispensasjon gjennom hele vinteren og i hele kommunens område – unntatt de små områdene som kommunen ikke gir disp. i, vil bety at skigåere nesten ingen steder kan være trygg på å få seg en tur uten å bli forstyrret av scootere. Det vil også være til ulempe for dyrelivet. Dermed er vedtaket i strid med formålet med motorferdselloven.

Forskriftens § 6 setter som krav for å innvilge dispensasjon at ”transportbehovet skal vurderes mot mulige skader og ulemper i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til et minimum.” En tillatelse som gjelder hele vinteren og i hele kommunens område, kan friste redaksjonen til å kjøre mer enn minimum. Dermed er vedtaket i strid med § 6.

Media Norge skriver i søknaden at løypenettet dekker ”i all hovedsak” behovet de har for å kjøre, men ”vi finner ikke de optimale testforhold kun langs løypenettet når utstyr skal settes på prøve og grenser for bruk skal testes.” Vi vil tro redaksjonen gjennom de 8 år de har holdt på, har funnet de områdene som har ”optimale testforhold”. Man skulle derfor ikke trenge hele kommunens område til det. Media Norge kan angi hvilke områder som er ”optimale”, og søke disp. der.

Man trenger heller ikke hele vinteren til dette. Det kunne greie seg med 2 eller 3 uker. Tidspunktet kan avtales senere, når man vet når man får scootere til testing. Kommunen kan med henvisning til forskriftens § 7 sette begrensninger i tid eller rom.

Forøvrig stiller vi spørsmål ved hvor stort behovet for å teste scootere her i Alta er. Vi vil tro scootere er godt testet fra fabrikkene før de slippes på markedet. Vi vil også tro at redaksjonen kan få bilder fra test-kjøring utført av fabrikkene. Behovet for reportasjer utenfor løypene er også begrenset så lenge hoved-regelen er at det ikke er lov å kjøre utenfor løypene.

Også omfanget av slik redaksjonell kjøring – det er nå tre tidsskrifter som ønsker slik ”fri disp.”, tilsier at kommunen legger inn begrensninger. Vi krever at vedtaket omgjøres.

MediaNorge AS ble i brev av 7.02.2006 gitt anledning til å komme med merknader til klagen, og har i brev av 21.01.2006 utdypet behovet for dispensasjon:

”Det selges omlag 90 snøcootermodeller på det norske marked. Kun et mindretall er laget utelukkende for løypekjøring. Det sier det seg selv at vi må finne andre destinasjoner enn kun i løyper om vi skal gi dem en omtale og vurdering. Svær mange er ment for løssnø og nyttebruk utenfor løyper.”

MediaNorge reagerer dessuten sterkt på Naturvernforbundets påstand om at dispensasjonen gjelder i hele kommunen og viser til at ca 70 % av arealet er unntatt (klassifisert som sårbart). Det understrekes at en dispensasjon er grunnlaget for fortsatt eksistens for magasinet.

Lovgrunnlaget

Formålet med motorferdselloven med forskrift er å regulere motorferdselen i utmark og vassdrag med sikte på å verne om naturmiljøet og fremme trivselen (§ 1).

Kommunens hjemmel til å gi dispensasjon for bruk av motorkjøretøyer for ”særlige behov” er gitt i § 6 i nasjonal forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag:

”I unntakstilfelle kan kommunestyret – eller et annet folkevalgt organ som kommunestyret bestemmer – etter skriftlig søknad gi tillatelse til kjøring utover §§ 2, 3, 4

og 5 dersom søker påviser et særlig behov som ikke knytter seg til turkjøring, og som ikke kan dekkes på annen måte. Før eventuell tillatelse gis, skal transportbehovet vurderes mot mulige skader og ulemper i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til et minimum”.

I Miljøverndepartementets rundskriv T-1/96 heter det bl.a.:

”Bestemmelsen er streng. Følgende betingelser må være oppfylt for at tillatelse skal kunne gis:

- søkeren må påvise et særlig behov,
- behovet må ikke knytte seg til turkjøring,
- behovet må ikke kunne dekkes på annen måte, og
- behovet må vurderes mot mulige skader og ulemper ut fra målet om å redusere motorferdselen til et minimum.

Hva som er "unntakstilfeller", "særlig behov som ikke knytter seg til turkjøring" og "som ikke kan dekkes på annen måte" beror på en konkret skjønnsmessig vurdering. Ved skjønnsvurderingen må lokale forhold kunne spille inn, men likevel slik at bestemmelsens strenghet ivaretas.

I nasjonal forskrift § 5a er det åpnet for at kommunen kan gi tillatelse for bruk av snøskuter for fastboende som i ervervsmessig øyemed til påta seg transport for massemedia på reportasjeoppdrag.

FYLKESMANNENS MERKNADER

Fylkesmannen er klagemyndighet for kommunale vedtak etter nasjonal forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag fastsatt av Miljøverndepartementet 15.05.88 med senere endringer.

Generelt

Miljøverndepartementer sier i Rundskriv T-1/96 at oppdrag fra presse og lignende kan være et "særlig behov" som kan gi grunnlag for tillatelse etter forskriften. Det påpekes imidlertid at slik kjøring ofte vil kunne dekkes ved leiekjøring. Kjøring i forbindelse med testing av kjøretøyer er ikke særskilt omtalt, og leiekjøring i forbindelse med slik testing er lite relevant.

Dette er en ny problemstilling for Fylkesmannen og saken berører flere sentrale problemstillinger: Skal media få generelle dispensasjoner for reportasjeoppdrag? Er testing av snøskutere et særlig behov som gir grunnlag for dispensasjon fra motorferdselloven? Hvor omfattende må dispensasjonen være for å dekke behovet? Hvem har behov for dispensasjon for testing?

Dispensasjoner for reportasjeoppdrag

Som nevnt åpner rundskriv T-1/96 for at det kan gis dispensasjon for nødvendig transport i forbindelse med presses virksomhet. Reportasjeoppdrag må således anses som et formål det kan gis dispensasjon for. Normalt vil behovet kunne dekkes med enkeltdispensasjoner for det enkelte oppdrag, men Fylkesmannen kan ikke se at det er noe formelt i veien for å gi en generell dispensasjon for hele eller deler av kommunen. Kommunen er imidlertid forpliktet til å vurdere transportbehovet opp mot mulige skader og ulemper i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til et minimum, og det er umulig å gjøre en slik vurdering når man ikke har opplysninger om hvor og når det skal kjøres. Hvis det gis dispensasjon av mer generell karakter, bør det i det som et minimum settes vilkår om at dispensasjonen ikke gjelder i bestemte områder og/eller bestemte tidsrom. Det kan også settes vilkår om føring av logg og varsling av politi/oppsynsmyndighet forut for kjøringen. Dispensasjonen bør videre gis til mediabedriften, og det bør stilles krav om at bedriften utstyres journalister/fotografer med bekreftelse som dokumenterer at de er på reportasjeoppdrag.

Fylkesmannen vil imidlertid understreke at ingen har rett til dispensasjon, heller ikke media. Kommunen har rett og plikt til å vurdere saken i forhold til evt. skader og ulemper, og i forhold til kommunens dispensasjonspolitik.

Er testing av snøskutere et særlig behov som gir grunnlag for dispensasjon?

I den grad testing av kjøretøyer ikke kan foregå innenfor gjeldende regelverk, skjer slik aktivitet normalt på bane/lukket område. Testing av biler skjer for eksempel gjerne på bane fordi man da kan gjøre dette uavhengig av fartsgrenser, og testing av framkommelighet for terrengkjøretøyer skjer på områder spesielt tilrettelagt for det. Det er således ingen normalsituasjon at det gis dispensasjon fra lover og regler for testing av kjøretøyer. Testing av snøskutere utenfor løype er imidlertid ikke direkte sammenlignbar med testing av andre kjøretøyer fordi trafikksikkerhetsaspektet blir mindre framtrædende, og fordi skuteren ikke medfører fysiske terrengskader på samme måte som andre terrengkjøretøyer.

Etter Fylkesmannens vurdering må i det minste deler av testingen kunne foregå på område som er spesielt tilrettelagt for det, herunder bane for scootercross. I den grad testing innbefatter kjøring ut over fartsgrensene (70 km/t), må testing foregå på bane. Med det fokus ScooterNorge har på motorsport og modeller med sportsegenskaper, antar Fylkesmannen at kjøring i over 70 km/t ofte vil inngå i testene, og at deler av testingen foregår på bane.

Fylkesmannen har imidlertid forståelse for at det kan være nyttig å foreta deler av testingen utenfor bane og løype. Særlig vil dette være aktuelt for arbeidsskutere som skal brukes under mange ulike forhold.

Hvor omfattende må dispensasjonen være for å dekke behovet?

MediaNorges dispensasjon omfatter hele kommunen, men områder som er klassifisert som sårbare er unntatt. Ut fra det kartet Fylkesmannen (og MediaNorge) har mottatt av kommunen, utgjør de sårbare områdene anslagsvis 1/3 av kommunen. Fylkesmannen går ut fra at deler av kommunen, herunder øyene Seiland og Stjernøya, av kommunikasjonsmessige årsaker ikke benyttes til testing, slik at det området som MediaNord i realiteten benytter er vesentlig mindre.

Selv om Fylkesmannen har forståelse for at det kan være nyttig med testing utenfor bane og løype, kan en ikke se at MediaNorge har sannsynliggjort at man har behov for å benytte store deler av Alta kommune for å teste skutere. Motorferdselloven er en forbudslov som har som siktemål å redusere den motoriserte ferdsele i utmark til et minimum. Dette tilsier at evt. dispensasjon for testing av skutere utenfor bane eller skuterløype, må begrenses til det som er absolutt nødvendig. Dette gjelder både i omfang av kjøring og mhp. hvor det kjøres.

Hvem har behov for dispensasjon for testing?

Rundskriv T-1/96 påpeker at selv om den enkelte tillatelse ikke vil by på vesentlige ulemper, må den ses i sammenheng med forventet antall tilsvarende søknader.

Dersom det gis dispensasjon til testing av snøskutere, må man også ta stilling til hvem som har behov for slik dispensasjon. Utenom fagpressen har også dagspressen tester av biler, og i de siste årene også i noen grad av snøskutere. I tillegg antar Fylkesmannen at forhandlere av snøskutere kan ha behov for å teste skutere, og ikke minst vil de som skal kjøpe skutere ha behov for å testkjøre disse under forhold som skuterne skal benyttes til. I tillegg kan det være behov for å teste annet utstyr som sleder, bekledning m.v. Selv om en dispensasjon til MediaNorge isolert sett ikke medfører vesentlig trafikk, kan den pga. likebehandlingsprinsippet medføre flere tilsvarende dispensasjoner som i sum vil medføre vesentlig trafikk.

Testing av annet utstyr

MediaNorge opplyser at de har behov for dispensasjon også for testing av annet utstyr som bekledding, telt og annet leirutstyr. Fylkesmannen kan vanskelig se at dette er tester som må foregå utenfor skuterløypene. Ved oppsetting av telt/etablering av leir og fising, vil man dessuten ha anledning til å kjøre inntil 300 m fra løypa. Dette burde kunne dekke alle behov.

Alta kommunes begrunnelse

Kommunen har i vedtak av 16.01.2006 gitt to ulike "skutermagasin" dispensasjon for fri kjøring i hele kommunen, unntatt i de sårbare områdene. Dispensasjonene gjelder i forbindelse med testkjøring og reportasjeoppdrag. I vedtak av 27.01.2006 er et "friluftsmagasin" gitt avslag på søknad om generell dispensasjon i forbindelse med reportasjeoppdrag. Denne forskjellsbehandlingen er i saksframlegget begrunnet med *"en aksept for motorbladenes behov for å teste kjøretøyet"*. For å begrense antall skutere med fri kjøring, velger kommunen å skille mellom magasiner som bare benytter skuteren til transport og magasiner som driver testing av skutere.

Fylkesmannen er enig med kommunen i at det er behov for å begrense antall "frie dispensasjoner", men ser at det kan reises spørsmålsteget ved at kommunen anser behovet for reportasjer om snøskutere for å være større enn reportasjer om reinflytting, Finnmarksløpet, oppsyn etc.

Fylkesmannens vurdering

Ved vurderingen av om det foreligger et "særlig behov" vil det være av betydning om kjøringen er nødvendig og har et akseptert nytteformål eller bærer preg av unødvendig kjøring. Behovet må ikke kunne dekkes på annen måte, og må vurderes opp mot mulige skader og ulemper ut fra målet om å redusere motorferdselen til et minimum.

Ved å gi fri dispensasjon i store deler av kommunen, har Alta kommune overlatt til MediaNorge å vurdere når og hvor de har behov for å kjøre utenfor løyper, om behovet kan dekkes på andre måter (løype eller bane) og om kjøringen medfører skade eller ulempe. Kommunen har dessuten ingen mulighet til å påse at kjøringen reduseres til et minimum.

Testkjøring er som nevnt ikke nevnt i miljøverndepartementets rundskriv. Rundskrivet tilsier imidlertid at terskelen for å få dispensasjon skal være høy. Det skal for eksempel ikke gis dispensasjon til snøskutersafari eller transport av gjester til spredtliggende utleiehytter, selv om dette i og for seg kan ha positiv samfunnsøkonomiske effekt ved at det styrker reiselivs-næringen. At dispensasjonen til MediaNorge har en nytteeffekt ved at den sikrer bedriften gode konkurransevilkår er således ikke relevant i dispensasjonsvurderingen. Den allmenne nytten av testene (for skuterbrukere) bør imidlertid kunne vektlegges.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannen er i tvil om testing av snøskutere kan gi grunnlag for dispensasjon fra motorferdselloven. Det er neppe tvil om at det vil ligge utenfor loven å gi privatpersoner dispensasjon for testing av snøskutere. Dersom det skal gis slik dispensasjon må testingen ha et mer allmennt nyttig formål, dvs. at testene dekker et betydelig samfunnsmessig behov. Fylkesmannen er ikke overbevist om dette. I tillegg foreligger det lite dokumentasjon på at behovet ikke kan dekkes på annen måte, og dispensasjonen bidrar på ingen måte til å redusere motorferdselen i utmark til et minimum.

Fylkesmannen er på denne bakgrunn kommet til at kommunens vedtak ligger utenfor rammen av motorferdselloven, og må oppheves. Fylkesmannen utelukker ikke at det kan gis dispensasjon til testing av skutere, men slike dispensasjoner må være knyttet til mindre områder og være begrunnet i sterkere dokumenterte behov. I tillegg har Fylkesmannen vektlagt at vedtaket innebærer en forskjellsbehandling i forhold til tilsvarende søknad fra et "friluftsmagasin" som kan oppfattes som usaklig forskjellsbehandling.

Fylkesmannens vedtak:

Klagen fra Naturvernforbundet tas til følge. Kommunens vedtak i møte 16.01.2006 oppheves.

Saken returneres til Alta kommune for ny behandling.

Fylkesmannens vedtak er endelig og kan ikke påklages.

Med hilsen

Gunnar Kjønnøy

Trond Aarseth
Fung. fylkesmiljøvernssjef

Kopi til:

Statskog Fjelltjenesten avd. Alta	H-B Tjenesten	9509	Alta
Alta kommune	Postboks 1403	9506	Alta
Naturvernforbundet i Finnmark	Postboks 1176	9504	ALTA
Vest-Finnmark politidistrikt	Postboks 330	9615	Hammerfest